

İHD Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi

2025 YILI 6 AYLIK İnsan Hakları İhlalleri Bilanço

ÖZETİ

Yaşam Hakkı İhlalleri

- Bölge kentlerinde “keyfi öldürme, silah ve orantısız güç kullanma, dur ihtarına uymama” Yargısız infaz” sonucu kolluk güçleri tarafından açılan ateşle **1** yurttaş yaşamını yitirdi.
- Bölge hapishanelerinde **1 mahpus** çeşitli hastalıklar, **3 mahpus** ise intihar ettiği iddiasıyla yaşamını yitirdi.
- Resmi hata ve ihmaller sonucu en az **3** yurttaş yaşamını yitirirken en az **18** yurttaş çeşitli şekillerde yaralandı.
- Bölge kentlerinde en az **1** kolluk görevlisi intihar iddiasıyla şüpheli şekilde yaşamını yitirdi.
- Bölge kentlerinde en az **1** siyasi parti üyesi, **1** doktor, **3** sağlık görevlisi saldırıya uğradı, en az **1** öğretmen ve **1** yerel yönetici ise saldırılar sonucu yaşamını yitirdi.
- Bölge kentlerinde ve sınır ötesi yaşanan çatışmalarda en az **7** kolluk görevlisi yaşamını yitirirken, en az **16** silahlı militan yaşamını yitirdi.
- Bölge kentlerinde **10 çocuk, 23 kadın, 9 erkek** olmak üzere; en az **42 yurttaş** şüpheli şekilde yaşamını yitirdi.

Yukarıda belirtmiş olduğumuz tüm veriler doğrultusunda bölgede yaşam hakkına yönelik ihlaller sonucu 8 kolluk görevlisi, 16 silahlı militan ve 10 sivil olmak üzere en az 34 kişi yaşamını yitirirken, en az 23 yurttaş çeşitli şekillerde yaralandı.

Çatışmalı Ortamda Meydan Gelen İhlaller ise şu şekilde:

- Bölgede **4** kent ve bağlı ilçe sınırlarında bulunan yüzlerce alanı kapsamına alacak şekilde **14** defa özel güvenlik bölgesi ilan edildi.
- Örgüt militanlarına ait en az **1** cenaze ailesine teslim edilmedi, en az **1** militanın cenazesi çeşitli girişimlere rağmen ailesine geç teslim edildi. Militanlara ait mezarların bulunduğu en az **3** mezarlığa saldırı gerçekleşti.
- Bölge kentlerinde en az 2 toplu mezar bulunduğu iddiasına ilişkin yetkili merci ve sivil toplum örgütleri tarafından incelemeler yapıldı.

Kadınların Yaşam Haklarına Yönelik İhlaller

- Aile içi şiddet sonucu en az **18** kadın yaşamını yitirdi, **3** kadın çeşitli şekillerde yaralandı.
- Toplumsal alanda uğradığı saldırı sonucu en az **6** kadın yaşamını yitirdi, **2** kadın yaralandı. En az **2** kadına yönelik cinsel saldırı gerçekleşirken, en az **4** kadın fuhuş yapmaya zorlandı.

Bölgede ilk 6 ayda, kadın yaşam hakkına yönelik saldırılar sonucu 23'ü şüpheli, 18'i aile içi, 6'sı toplumsal alanda şiddet sonucu en az 47 kadın yaşamını yitirdi.

Çocukların Yaşam Haklarına Yönelik İhlaller

- Bölge kentlerinde en az 1 çocuk intihar teşebbüsünde bulundu.
- Bölgede en az **1** çocuk aile içi şiddette, en az **9** çocuk ise cinsel istismara maruz kaldı.
- Toplumsal alanda şiddet sonucu en az **2** çocuk yaşamını yitirdi, en az **2** çocuk yaralandı. Toplumsal alanda en az **27** çocuk cinsel istismara maruz kaldı, **2** çocuk ise fuhuş yapmaya zorlandı.

İşkence Yasağına Yönelik İhlaller

- Bölgede en az **6** yurttaş **gözaltında**, **257** yurttaş **gözaltı yerleri dışında** (sokak, ev baskını) işkence ve kötü muameleye maruz kalırken, en az **18 mahpus hapishanelerde** işkence ve kötü muameleye maruz kaldı.
- En az **4** yurttaş kolluk görevlilerinin ajanlık dayatmalarına maruz kalırken, **1** gazeteci ise tehdit edildi.

Bölgede çocuklarında aralarında bulunduğu en az 286 yurttaş kolluk görevlilerinin işkence ve kötü muamele eylemlerine maruz kaldı.

Kişi Özgürlüğü ve Güvenliğine Yönelik İhlaller

- Bölge kentlerinde en az **1**'i çocuk **518** yurttaş gözaltına alındı.
- **5**'i çocuk en az **62** yurttaş tutuklandı. En az **1** yurttaş hakkında ev hapsi kararı verildi.
- Bölgede en az **112** ev/iş yeri baskına uğradı.

Düşünce ve İfade Özgürlüğüne Yönelik İhlaller

- Bölgede en az **3** etkinliğin gösterimi yasaklandı.
- En az **6** kitap/basılı yayın hakkında toplatma kararı alındı.
- Bölge de bulunan mahkeme ve hakimliklerce en az **10** haber sitesi hakkında erişim engeli kararı alındı.
- **40** soruşturma dosyasında, en az **143** yurttaş hakkında soruşturma başlatıldı.
- **13** dava dosyasında **45** yurttaş hakkında dava açıldı.
- Aralarında siyasetçi, gazetecilerin bulunduğu **32** dosyada **65** yurttaş hakkında değişik hapis ve para cezaları verildi.
- Bölgede en az **1** dernek, **1** belediye binası saldırı veya baskına uğradı.

Toplantı ve Gösteri Özgürlüğüne Yönelik İhlaller

- Kolluk görevlileri tarafından en az **12** toplantı ve gösteriye müdahale edildi.
- Valilik ve kaymakamlıklarca en az **1** toplantı ve gösteri iptal edildi.
- Bölgenin **5** kentinde valilik tarafından en az **6 kez** günler süren toplantı ve gösteri yürüyüşlerine dair yasaklama kararı aldı.

Hapishanelerde Yaşanan Hak İhlalleri

- Hapishanelerde en az **12** mahpus istekleri dışında, gerekçe gösterilmeden veya çeşitli gerekçelerle başkaca hapishanelere sevk edildi.
- En az **8** mahpusun sağlık hakkı, **en az 2** mahpusun haberleşme, en az **3** mahpusun ise sosyal etkinlik hakları ihlal edildi.
- En az **3** mahpus hakkında soruşturma başlatıldı, **2** mahpusa disiplin cezası verildi.
- En az **10** mahpusun infazı çeşitli gerekçelerle (kurula çıkmadığı, disiplin cezası, pişman olmadığı, dini ve milli günlerde törene katılmadığı) ertelendi.

Ekonomik ve Sosyal Haklara Yönelik İhlaller

- İş güvenliğinin sağlanmadığı çalışma koşullarında yaşanan kazalarda en az **3**'ü çocuk **49 işçi yaşamını yitirdi, 3'ü çocuk 12 işçi yaralandı.**
- En az **139** işçi işten çıkarıldı, **en az 1 kişi hakkında idari soruşturma başlatıldı.**

Ayrımcılık

- En az **1** kişi dini inancı nedeniyle saldırıya uğradı, en az **2** olayda etnik köken nedeniyle spor takımı saldırıya uğradı.

KAYYIM ATAMALARI

- Bölgede **3 belediyeye** kayyım atandı.
- **SAĞLIK HAKKI İHLALİ:** En az **2** yurttaşın sağlık hakkı ihlal edildi.
- **KONUT HAKKI İHLALİ:** En az **3** yurttaşın konut hakkı ihlal edildi.
- **ÇEVRE HAKKI:** Bölgede en az **10** orman yangını, maden arama ve ağaç kesimi meydana geldi.

Buna göre bölgede en az **bin 820** hak ihlali tespiti yapıldı.

Bilgi Notu: Raporda yer alan bazı veriler, tanık beyanlarına dayandırılan iddialardır. Ancak, ilgili kurum veya kişilerden, iddiaların aksini ispatlayacak beyan ve açıklamalar yapılmadıkça, iddialar doğru ve gerçek olarak kabul edilecektir.

İddialara ilişkin yeni veriler gündeme geldikçe, raporda yer alan ilgili bölümler güncellenecektir. Rapordan çıkarılabilir veya kesinlik kazandırılarak raporda tutulmaya devam edilecektir.